

LAKIALOITE 83/2003 vp

Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 a §:n ja 5 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Alaikäisiin kohdistuvat väkivaltarikokset ovat vakava ongelma. Paitsi että nämä henkeen ja terveyteen sekä seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen kohdistuvat rikokset loukkaavat uhrin fyysisistä koskemattomuutta, horjuttaa väkivalta myös uhriensa mielenterveyttä.

Syyteharkinnan viipyminen ja aika käräjäoikeudessa pidettävään asian pääkäsittelyyn vaihtelevat suuresti eri syyttäjyksiköissä ja käräjäoikeuksissa. Erityisen vaikea tilanne on suurimissa käräjäoikeuksissa, joissa asian tultua viiteille oikeuskäsittelyä saattaa joutua odottamaan jopa kahdeksan kuukautta.

Suomen laissa on jo säännökset alle 18-vuotiaan rikoksenteikijän asian syyteharkinnan joutuisuudesta ja pääkäsittelyn järjestämisestä kahden viikon kuluessa jutun vireille tulosta.

Alaikäisen asianomistajan asema ei sen sijaan ole yhtä turvattu kuin alaikäisen rikoksenteikijän. Uhrin oikeusturva ja selviäminen rikoksen aiheuttamasta traumasta edellyttävät, että asia sekä syyteharkinnassa että oikeudenkäynnissä tapahtuu ilman viivytystä. Ripeyttämistä puoltaa myös se, että alaikäisen henkilön ollessa väkivaltarikoksen uhri on tavanomaista, että rikos tulee ilmi vasta viiveellä, jopa vuosien päästä itse tapahtumasta.

Alaikäisen asianomistajan asema on syytä turvata prosessioikeudessa yhteneväksi alaikäisen vastaajan aseman kanssa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 a §:n ja 5 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 1 luvun 8 a §:n 2 momentti ja 5 luvun 13 § seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta

8 a §

— — — — —
Jos rikoksen tekijä tai uhri on alle 18-vuotias, syyttäjän on kiireesti ratkaistava, nostaako hän rikoksesta syytteen. Myös syyte on nostettava ilman viivytystä.

5 luku

Syytteen vireillepanosta

13 §

Jos asianomistaja on alle 18-vuotias tai jos alle 18-vuotias vastaaja on syytteessä rikokses-

ta, josta syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä on säädetty kuutta kuukautta ankarampi vankeusrangaistus, taikka jos vastaaja on vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä, pääkäsittely on pidettävä kahden viikon kuluessa rikosasian vireilletulosta. Jos vangitsemisesta, matkustuskiellosta tai virantoimituksesta pidättämisestä on päätetty syytteen nostamisen jälkeen, määräaika laskeetaan siitä, kun sellainen päätös on tehty.

Jos 7 tai 11 §:ssä tarkoitettu toimenpide, syytteiden käsitteleminen yhdessä tai muu tärkeä syy vaatii, 1 momentissa tarkoitettu määräaika voidaan määrätä kahta viikkoa pidemmäksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 2003

Hanna-Leena Hemming /kok
Tapani Mäkinen /kok
Timo Soini /ps
Heikki A. Ollila /kok
Jyrki Kasvi /vihr
Ahti Vielma /kok
Reijo Paajanen /kok
Raija Vahasalo /kok
Ville Itälä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Kalevi Lamminen /kok
Petri Salo /kok
Jyri Häkämies /kok
Leena Harkimo /kok

Ben Zyskowicz /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Pentti Tiusanen /vas
Tuija Nurmi /kok
Tero Rönni /sd
Kaarina Dromberg /kok
Jere Lahti /kok
Jyrki Katainen /kok
Jari Vilén /kok
Olli Nepponen /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Anne Holmlund /kok
Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok

Kari Kärkkäinen /kd
Eero Lankia /kesk
Hannu Takkula /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Klaus Pentti /kesk
Susanna Haapoja /kesk
Lasse Hautala /kesk
Arto Satonen /kok
Lyly Rajala /kd
Sari Essayah /kd
Tapani Tölli /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Maija Perho /kok
Mikko Immonen /vas
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Risto Kuisma /sd
Satu Taiveaho /sd
Matti Kauppila /vas
Markus Mustajärvi /vas
Jutta Urpilainen /sd
Seppo Särkiniemi /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Marja Tiura /kok
Marjukka Karttunen /kok
Juhani Sjöblom /kok
Anne Huotari /vas
Erkki Virtanen /vas
Esko Kurvinen /kok
Jari Koskinen /kok
Sari Sarkomaa /kok
Pertti Salovaara /kesk
Simo Rundgren /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Rosa Meriläinen /vihr
Hannu Hoskonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Esko Ahonen /kesk
Anneli Kiljunen /sd

Miapetra Kumpula /sd
Rakel Hiltunen /sd
Jukka Roos /sd
Pekka Vilkuna /kesk
Christina Gestrin /r
Pia Viitanen /sd
Inkeri Kerola /kesk
Satu Hassi /vihr
Pekka Nousiainen /kesk
Suvi Lindén /kok
Heidi Hautala /vihr
Esa Lahtela /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Kari Uotila /vas
Jouko Skinnari /sd
Timo Seppälä /kok
Pertti Hemmilä /kok
Irja Tulonen /kok
Maija Rask /sd
Rauno Kettunen /kesk
Arto Bryggare /sd
Arja Alho /sd
Annika Lapintie /vas
Kimmo Kiljunen /sd
Suvi-Anne Siimes /vas
Ilkka Taipale /sd
Matti Kangas /vas
Petri Neittaanmäki /kesk
Päivi Räsänen /kd
Kyösti Karjula /kesk
Leena Rauhala /kd
Pehr Löf /r
Lasse Virén /kok
Minna Sirnö /vas
Virpa Puisto /sd
Jukka Gustafsson /sd
Ulla Anttila /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Maija-Liisa Lindqvist /kesk